

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота магістра

з теми: **«МОВНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ГУМОРУ У ТВОРАХ
ДЖЕРОМА К. ДЖЕРОМА»**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи Angb1-M17
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і
література (англійська), додаткова
спеціальність 014 Середня освіта (Мова і
література (німецька)

Гудзь Марія Іванівна

Керівник: Галайбіда О. В., кандидат
філологічних наук, доцент, завідувач кафедри
англійської мови

Рецензент: Ладиняк Н. Б., кандидат
філологічних наук, доцент, доцент кафедри
української мови

Кам'янець-Подільський - 2018 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ГУМОРИСТИЧНОЇ ПРОЗИ.....	7
1.1. Категорія комічного як естетична категорія. Мовні аспекти дослідження гумору.....	7
1.2. Лінгвокультурні особливості англійського гумору	15
Висновок до розділу.....	22
РОЗДІЛ 2. ХУДОЖНЯ СВОЄРІДНІСТЬ ПОВІСТЕЙ ДЖЕРОМА К. ДЖЕРОМА. МОВНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ГУМОРУ.....	24
2.1. Особливості ідіостилю Джерома К. Джерома.....	24
2.2. Фонетично-графічні засоби породження гумору.....	31
2.3. Лексичні засоби актуалізації гумористичного ефекту.....	34
2.4. Ситуативний гумор.....	42
2.5. Одиниці експресивного синтаксису – засоби створення гумору у повістях Джерома К. Джерома.....	63
Висновок до розділу.....	66
РОЗДІЛ 3. МОВНОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ ГУМОРУ.....	66
3.1. Епітет, метафора і персоніфікація як засоби досягнення гумористичного ефекту.....	68
3.2. Гіпербола і мейозис.....	78
Висновок до розділу.....	88
ВИСНОВКИ.....	90
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	92
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ЇХ УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	100

ВСТУП

Діапазон людських почуттів з давніх-давен перебував у центрі уваги мислителів й учених. Естетична категорія комічного є актуальною проблемою психології, естетики, філософії, соціології, а також різних галузей філології [72, с. 10].

Комічне (від давньо-грецької κωμῳδία, лат. *comoedia*) – це філософська категорія, яка позначає культурно оформлене, соціально та естетично значуще смішне. Комічне поділяють на гумор, іронію та сатиру. Категорія комічного традиційно функціонує в естетиці і вважається корелятом трагічного [68, с. 289]. Нею послуговуються також як загально-філософською категорією по відношенню до соціальних процесів, історії та життя людей в цілому.

Останні десятиліття позначені підвищеним науковим інтересом щодо лінгвістичних аспектів вираження комічного. Проте часто намагання зрозуміти це явище мають лише емпіричний характер, і тільки деякі дослідники прагнуть створити загальну теорію комічного. Недостатньо чітко визначені межі понять гумор, іронія, сатира. Потребують уточнення мовні засоби їх реалізації.

Мовні засоби вираження гумору, іронії та сатири у художніх текстах досліджували Ю. Борев [7], Л. Вайсгербер [90], Б. Дземідок [19], А. Марчишина [42], Д. Мекке [82], С. Походня [50], Г. Почепцов [51], О. Титаренко [66], О. Шонь [72].

Гумор відіграє важливу роль у процесі комунікації. Не проста сутність та багатоаспектність гумору цікавлять і сучасних лінгвістів. Українські та іноземні вчені досліджували та продовжують досліджувати численні аспекти цього явища. Їх цікавить сутність та психологія гумору, механізми його створення (В. Т. Бондаренко, Ю. Б. Борев, Б. Дземідок, А. В. Карасик, А. Н. Лук, М. Мінський, Л. В. Орлецька, З. Фройд та ін.), засоби реалізації гумору в мовленні (Н. Н. Бочегова, Д. М. Вавринюк, В. Н. Вакуров, О. О. Володина, В. А. Самохіна, О. Ю. Титаренко, Н. Ю. Шпекторова, Н. В. Якименко та ін.), гумористичні

літературні жанри (А. Р. Габідулліна, В. І. Карасик, Дж. Колоннезе, О. М. Радіна, та ін). Хоча існує вже велика кількість наукових робіт, які досліджують питання комічного та форм і засобів втілення комічного, залишається неоднозначним висвітлення цього феномену. Більшість представників української та російської лінгвістики вважають, що гумор – це один з видів комічного, а в західноєвропейській науці прийнято ототожнювати такі поняття, як «комічне» та «гумор».

Варто також згадати про виникнення у середині ХХ століття та швидкий розвиток когнітивного напрямку в лінгвістичній науці. Мову як основний засіб висловлення думки вважають найбільш ефективним засобом проникнення в таємниці людської свідомості. Хоча когнітивна лінгвістика - молода галузь мовознавства, є чимало робіт, які досліджують гумор саме в когнітивному аспекті. Найпопулярніші серед них роботи англійських та американських учених С. Аттарда, А. Кестлера, М. Мінського, В. Раскіна, У. Фрая та ін. [76; 81].

Класичним прикладом гумористичної прози є повісті відомого англійського письменника Джерома К. Джерома «Троє в човні, не рахуючи собаки» та «Троє на бумелі». Незважаючи на те, що окремі аспекти створення гумористичного ефекту у цих творах були предметом дослідження лінгвістів (О.Титаренко, С. Сафонкіна, Ю. Савина), не було комплексного розгляду та системного аналізу мовних засобів реалізації гумору у творах Джерома К. Джерома, що і зумовлює **актуальність дослідження**.

Метою роботи є виявлення та аналіз мовних та мовностилістичних засобів вираження гумору у повістях Джерома К. Джерома.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- уточнити поняття комічного як естетичної категорії;
- з'ясувати механізм створення гумору як способу відображення комічних явищ дійсності художніми засобами;
- виявити особливі риси ідіостилю Джерома К. Джерома;

- визначити та проаналізувати мовні та мовностилістичні засоби реалізації гумористичного ефекту в повістях Джерома К. Джерома.

Об'єктом дослідження є мова гумористичних повістей Джерома К. Джерома.

Предметом дослідження є репрезентація категорії комічного на фонетичному, лексичному, синтаксичному рівнях мовної структури.

Матеріалом дослідження слугували тексти гумористичних повістей Джерома К. Джерома «Троє в човні, не рахуючи собаки» та «Троє на бумелі». Вибір матеріалу аналізу зумовлений тим, твори письменника легко впізнавані за їх емоційним, гумористичним стилем, що вербалізується відповідними мовними засобами і має своїм наслідком прагматичний експресивний вплив на читача.

Методи дослідження. У роботі використано *текстово-інтерпретаційний* метод для виявлення та аналізу текстових фрагментів з елементами гумору, а також дослідження їхнього функціонального навантаження; метод *контекстного аналізу*, який дав змогу виявити умови функціонування мовних одиниць у конкретному словесному оточенні та мовленнєвій ситуації, мовні засоби реалізації гумористичного ефекту в повістях Джерома К. Джерома; для опису стилістичних та зображально-виражальних засобів створення комічного було використано метод *лінгвостилістичного аналізу*; для систематизації й класифікації досліджуваного матеріалу - *описовий* метод і метод *узагальнення*.

Наукова новизна роботи полягає в уточненні сутності та механізмів створення гумору, комплексному аналізі мовних засобів реалізації гумору у повістях Джерома К. Джерома, їх інтерпретації з урахуванням семантичних, стилістичних і функціонально-стильових ознак.

Теоретичне значення. Результати дослідження збагачують наукові знання про мовні засоби реалізації гумору в англійських прозових художніх текстах, визначають їхню роль у творенні концептуальної та ідейної цілісності художнього твору.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання її результатів у викладанні навчальних дисциплін «Лексикологія англійської мови», «Стилістика англійської мови», «Лінгвістичний аналіз художнього тексту», «Інтерпретація художнього тексту», у студентських наукових дослідженнях.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження були представлені на щорічній звітній конференції студентів та магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2018 р.); VI Міжнародній студентській Інтернет-конференції «English in Interdisciplinary Context of long-life Education» (12 квітня-20 квітня 2018 р.)

Є дві публікації з теми дослідження: 1. Мовні особливості комічного зображення дійсності у творах Джерома К. Джерома. *Матеріали VI Міжнародної студентської Інтернет-конференції «Англійська мова у міждисциплінарному контексті безперервної освіти»*. Кам'янець-Подільський: КПНУ імені Івана Огієнка, 12-20 квітня 2018 року. С.137-141;

2. Лексичні мовні засоби комічного зображення дійсності у творах Джерома К. Джерома. *Збірник наукових праць студентів та магістрантів факультету іноземної філології Кам'янець-Подільського національного факультету імені Івана Огієнка*. Випуск 11. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. С. 6-9

Структура роботи: Обсяг роботи становить 100 сторінок і складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (90позиції) та списку джерел ілюстративного матеріалу (2 позиції)

ВИСНОВКИ

Дослідження питань категорії комічного, гумору та іронії, як засобів його вираження, у науковій літературі доводить, що за своєю сутністю та естетичною функцією вона має соціальний характер.

Комічне – це естетична та філософська категорія, яка висміює історично зумовлену невідповідність соціальних явищ, дій та способів людської поведінки об'єктивному, звичному стану речей та загальноприйнятому естетичному ідеалу.

Гумор – це вид комічного, для якого характерне позитивно-насмішкувате ставлення до об'єкта сміху.

Гумор у повістях видатного англійського письменника Джерома К. Джерома, класика англійської гумористичної прози, виконує функції критики дійсності в порівнянні з естетичними ідеалами, гармонізації дійсності та примирення суперечностей, а також зняття емоційних, інтелектуальних та моральних напружень в естетичному сенсі.

На підставі проведеного дослідження з'ясували специфічні відмінності англійського гумору як національного феномену. Його характерним рисами є схильність до іронії та самоіронії, недомовленість, жарти з чужинців, а також звернення до абсурду та нонсенсу.

Основними характеристиками ідіостилю класика англійської гумористичної літератури Джером К. Джерома є зближення художнього та публіцистичного стилю, використання розмовної та стилістично-забарвленої лексики, експресивність та емоційність висловлень, використання зображально-виражальних засобів, одиниць стилістичного синтаксису. Ці риси стилю письменника визначили своєрідність мовної репрезентації гумору у його творах.

Художня своєрідність повістей Джерома К. Джерома «Троє в човні, не рахуючи собаки» та «Троє на бумелі» багато в чому обумовлена оригінальним поєднанням і комбінуванням найрізноманітніших дискурсивних форм і стратегій в межах відносно невеликого фрагмента тексту, що призводить до зниження і

проблематизації кожної з них внаслідок того, що кожен раз та чи та дискурсивна форма виявляється в «чужому», незвичному, невластивому їй контексті. Це викликає гумористичний ефект.

Визначено, що задля створення гумористичного ефекту Джером К. Джером використовував фонетичні, графічні (графон), лексичні засоби (поєднання піднесеної і розмовної лексики, трансформація фразеологізмів), мовно-стилістичні засоби (метафора, епітет, гіпербола, мейозис, алогізм, іронія, парадокс) та одиниці експресивного синтаксису (синтаксичний повтор, антитеза, перерахування, інверсовані, парентезні та паралельні конструкції), ситуативний гумор.

Виникнення гумористичного ефекту полягає у несподіваному вирішенні проблеми та відхиленнях від прийнятих норм.

Виявлено, що в результаті специфічної взаємодії одиниць мовлення та контексту виникають асоціації, які, змінюючи логічність викладу думки, призводять до створення комічного ефекту.

Провівши загальний аналіз лексичних та зображально-виражальних засобів мови у досліджуваних повістях, можемо стверджувати, що домінуючими засобами створення гумористичного ефекту у повістях Джерома К. Джерома особливо є гіпербола, персоніфікація, гра слів, іронія та алогізм.

До перспектив подальших досліджень цього питання можемо віднести всебічне і детальне дослідження феномену комічного в літературі, порівняння сприйняття гумору різними народами, дослідження вираження гумору на синтаксичному рівні мови та більш повне та поглиблене дослідження засобів реалізації гумору в літературних прозових творах.

Список використаних джерел

1. Аристотель. Поэтика / перев. В.Г.Аппельрота. Москва : Лабиринт, 2000. 224с.
2. Балли Ш. Французская стилистика. 2-е изд. Москва : Эдиториал УРСС, 2001. 392 с.
3. Беженар І. С., Рибалкіна Ю. В. Універсальне і національне в англійському гуморі. *Вісник Черкаського університету. Серія «Філологічні науки»*. Черкаси, Видавництво ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2009. С. 204 - 211.
4. Бергсон А. Смех / предисл. и примеч. И. С. Вдовина. Москва : Искусство, 1992. 127 с.
5. Білоус О.М. Гра слів як перекладацька проблема. *Вісник Сумського державного університету. Серія «Філологічні науки»*. Суми, 2005. №5(77). С. 35-41.
6. Боров Ю. Б. О комическом. Москва : Искусство, 1997. 241 с.
7. Боров Ю. Б. Комическое и художественные средства его отражения. Проблемы теории литературы. Москва : Высш. шк., 1998. 353 с.
8. Бычков В. В. Эстетика. Москва : Гардарики, 2004. 556 с.
9. Воробйова І. А. Концепт “гумор” у британській лінгвокультурі. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*. Сімферополь : Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського, 2011. Т. 24. (63), № 2, ч 1. С. 38-42.
10. Галайбіда О. В Парентезні конструкції у творах Джером К. Джерома. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство): у 2 ч.* Кіровоград, 2011. вип. 96 (1) С. 55-58.
11. Гартман Н. Эстетика / перев. с немецкого Т. С. Батищевой, А. В. Дерюгиной, Е. В. Касьяновой, М. К. Мамардашвили. Київ : Ника-ентр, 2004. 640 с.

- 12.Главацкая Ю. Л. Композиционно-смысловая структура англоязычной басни: лингвокогнитивный аспект : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : 10.02.04. Харьковский национальный университет им. В.Н. Каразина. Харьков, 2008. 19 с.
- 13.Головушкін М. В., Воячек О. С. Англійський юридичний гумор як соціокультурний феномен. *Наука. Суспільство. Держава*. 2013. № 2. С. 194 - 200.
- 14.Голубков С. А. Феномен ситуативного юмора. *Вестник Самарского государственного университета*. Самара : Самарский государственный университет, 2014. С. 78-83.
- 15.Гринштейн А. Л. Карнавал и маскарад в художественной литературе : учеб. пособие для вузов культуры и искусств / Самар. гос. акад. культуры и искусств. Самара : Акад. культуры и искусств, 1999. 118 с.
- 16.Гуральник У. Смех – оружие сильных. Москва : Просвещение, 1998. 48с.
- 17.Давній український гумор і сатира / упоряд., вступна стаття і примітки Махновець Л.Є. Київ : Державне видавництво художньої літератури, 1959. 496 с.
- 18.Дербенева А. М. Этнические анекдоты и причины их непонимания представителями других культур при переводе (на материале английского языка). *Россия и Монголия: современное состояние и перспективы развития сотрудничества : труды научно-практической конференции*, 16 мая 2005 г. Иркутск, 2005. С. 389-397.
- 19.Дземідок Б. Про комізм. Київ : Наук. думка, 1997. 284с.
- 20.Дмитренко В.А. Реалии в юмористическом тексте и особенности их перевода. *Вісник Харківського національного університету*. Харків : Константа, 2003. № 609. С. 16-19.
- 21.Дмитровский М. И. Оружие смеха. Алма-Ата, 1968. 144 с.

22. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов : посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Вінниця. НОВА КНИГА, 2005. 224с.
23. Дудик П. С. Стилiстика української мови : навчальний посiбник. Київ : видавничий центр «Академiя», 2005. 368 с.
24. Жуйкова М.В., Литвин О.Л. Засоби іронії у повісті Дж. Джерома "Three men in a boat" Юрія Лісняка та Родислава Доценка. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. Житомир, 2011. Вип. 57. С. 149-152.
25. Інтерпретація англомовного жарту з лінгвістичною основою : веб-сайт. URL: <http://referat-ok.com.ua/literatura/interpretaciya-anglomovnogo-zhartu-z-lingvistichnoyu-osnovoyu> (дата звернення: 30.11.18р.)
26. Ильина О. К. Особенности английской шутки. Россия и Запад: Диалог культур. *Сборник статей XIII международной конференции 26- 28 ноября 2009 года*. Выпуск 15. Ч. 1. Москва, 2010. С. 154-162.
27. Каган М. С. Человеческая деятельность. Опыт системного анализа. Москва : Политиздат, 1974. 328 с.
28. Калита О. М. Мовні засоби вираження іронії в сучасній українській малій прозі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.01. Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2006. 20 с.
29. Кант И. Критика способности суждения. Москва : Искусство, 1994. 367 с.
30. Карасик А.В., Карасик В.И. Непонимание юмора в межкультурном общении. *Язык, коммуникация и социальная среда*. Воронеж : Изд-во ВГТУ, 2004. Вып. 1. С. 13-27.
31. Карасик А. В. Лингвокультурные характеристики английского юмора : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : 10.02.04. Волгоградский государственный педагогический университет. Волгоград, 2001. 193 с.

- 32.Кобякова І.К, Столяренко В.М. Категоризація гумору: лінгвокультурні аспекти. *Вісник Сумського державного університету. Серія «Філологічні науки»*. Суми. 2008. №1. С. 40-44.
33. Козинцев А. Г. Об истоках антиповедения, смеха и юмора. *Смех : истоки и функции* / под ред. А. Г. Козинцева. Санкт-Петербург, 2002. С. 53
- 34.Колоннезе Дж. Нонсенс как форма комизма. Логический анализ языка. *Языковые механизмы комизма*. Москва : Индрик, 2007. С. 254-262.
- 35.Конструкції експресивного синтаксису. Статус окремих сегментованих конструкцій: веб-сайт. URL: <http://litmisto.org.ua/?p=937> (дата звернення: 09.11.2018).
- 36.Копильна О. М. Алюзія як перекладознавча проблема. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*: зб. наук. пр. під ред. Н. М. Корбозерова. Київ. нац. ун-т. імені Т. Шевченка. Київ : Логос, 2007. Вип. 12. С. 209-213.
- 37.Королева О. А. Ирония в «малой» прозе Джерома К. Джерома и английская литературная традиция : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : 10.01.03. Новгород, 2006. 182 с.
- 38.Кузнєцова Г.В. Алюзія як лінгвістичне явище. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*: зб. наук. пр. Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2014. Вип. № 9. С. 89-91.
- 39.Ливергант А. «Английский юмор – как айсберг» : веб-сайт. URL: <http://www.bfm.ru/news/175646>. (дата звернення: 25.11.2018).
- 40.Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с.
- 41.Лук А. Н. О чувстве юмора и остроумии. Москва : Искусство, 1998. 192 с.
- 42.Марчишина А. А. Функціонально-семантичні особливості дієслівних операторів гумористичної модальності (на матеріалі сучасної англомовної

- художньої прози) : автореф. дис на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2005. 20 с.
- 43.Мережинская А. Ю. Русский "нелинейный роман" 80-90-годов XX в. в контексте западноевропейской постмодернистской традиции. *Русистика* : Сборник научных трудов. Вып.1. 2001. С.88-96.
- 44.Мороховский, А. Н., Воробьева О. П. Стилистика английского языка. Киев : Высш. школа, 1991. 272 с.
45. Москвин, В.П. Типология повторов как стилистической фигуры. *Русский язык в школе*. Москва., 2000. № 5. С. 81–85.
- 46.Московский А.Д. О природе комического. Иркутск : Восточно-сибирское изд., 1998. 96 с.
- 47.Новікова Є. С. Композиція художнього гумористичного тексту в сучасній лінгвістичній парадигмі. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов*. Харків : Видавництво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. Вип. 67 (972). С. 150-155.
- 48.Новосельцева О. Н., Артеменкова М. С. Роль юмора и сатиры в межкультурном общении. *Вестник Костромского государственного университета им. Н. А. Некрасова*. 2009. Т. 15. № 1. С. 255-258.
- 49.Орлова І.С. Дискурсивні засоби вираження гумору та їх відтворення у перекладі. *Проблеми семантики слова, речення і тексту* : збірник наукових праць. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2009. Вип. 23. С. 217-224.
- 50.Походня С. И. Языковые виды и средства реализации иронии. Київ : Наукова думка, 1989. 128 с.
- 51.Почепцов Г. Г. Конструктивный анализ структуры предложения. Київ : Вища школа, 2001. 191 с.
- 52.Пропп В. Я. Проблемы комизма и смеха. Москва : «Лабиринт», 1999. 285 с.
53. Психолінгвістическа і лінгвістическа природа тексту і особенности его

- восприяття / под ред. Ю. А. Жлухтенко и А.А.Леонтьева. Київ : Вища школа, 2009. 248 с.
- 54.Раздзієвська Т. В. Текст як засіб комунікації. Київ : НАН України, ін-т укр. мови, 1998. 194с.
- 55.Ребрій О.В. Когнітивний аспект інтерпретації та перекладу okazіональних лексичних каламбурів. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Київ : КНЛУ, 2011. Т. 1, № 1. С. 140–148.
- 56.Рюмина М. Т. Эстетика смеха : Смех как виртуальная реальность. изд. 3 - е. Москва : Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2010. 320 с.
- 57.Савина Ю. Языковые средства реализации форм комического в художественной литературе (на материале произведений Джером К. Джерома). *Наукові записки. Серія Філологічні науки (мовознавство)*. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2010. Випуск 96 (1). С. 233-236.
- 58.Самохіна В. О. Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії та США : монографія. 2-е вид., перер. і доп. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 360 с.
- 59.Санников В. З. Русский язык в зеркале языковой игры. Москва : Языки русской культуры, 1999. 541 с.
- 60.Сафонкина С. А. Особенности идиостиля Джерома К. Джерома : веб-сайт. DOI: 10.18384/2310-712X-2017-1-32-49 (дата звернення 27.11.2018).
- 61.Север Г. Послесловие. Джордж, Уильям Сэмюэл Гаррис, я сам и Монтморенси. Джером К. Джером. Трое в лодке (не считая собаки). Трое за границей / перев. с английского Гай Север. Москва : Aeterna Publishing, 2014. С. 311-316.
- 62.Семків, Р. Іронічна структура: типи іронії в художній літературі. Київ : КМ Академія, 2004. 135 с.
- 63.Серебренников Б. А. О материалистическом подходе к явлениям языка. Москва : Наука, 1983. 320 с.

- 64.Словарь иностранных слов в русском языке / под ред. И. В. Лехин, Ф. Н. Петров. Москва : ЮНВЕС, 1995. 832 с.
- 65.Словник української мови: у 11 Т. Т. 2, 1971. с.484. : веб-сайт. URL: <http://sum.in.ua/s/epitet>; Т. 4, 1971. с. 693. URL: <http://sum.in.ua/s/metafora>. (дата звернення 30.11.2018)
- 66.Титаренко О. Ю. Мовні засоби вираження гумору (на матеріалі творів англійської та американської літератури XIX-XX століть) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : 10.02.04. Київ, 1993. 18 с.
67. Урбаева А. П. Многообразие видов повтора в современном немецком языке : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : 10.02.04. Москва, 2007. 16с.
- 68.Філософський енциклопедичний словник / за ред. В. І. Шинкарук. Київ : Абрис, 2002. 751 с.
- 69.Философский словарь / под ред. И. Т. Фролова. 4-е изд. Москва : Политиздат, 1996. 445 с.
- 70.Фокс К. Наблюдая за англичанами. Скрытые правила поведения / перев. с англ. И. Новоселецкая. Москва : Рипол Классик, 2008. 512 с.
- 71.Цикушева И. В. Лингвостилистическая специфика комического в литературной сказке (на материале русского и английского языков) : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. филол. наук : 10.20.19. Майкоп, 2010. 26 с.
- 72.Шонь О. Б. Мовностилістичні засоби реалізації гумору, іронії і сатири в американських коротких оповіданнях : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04. Львів, 2003. 16 с.
- 73.Якобсон Р. О. Лингвистика и поэтика / *Структурализм "за" и "против"*. Москва : Прогресс, 1975. С. 193-230.
- 74.Alexander J. R. Aspects of verbal humour in English. Tübingen: Narr, 1997. 223 p.

75. Attardo S. *Linguistic Theories of Humor*. Berlin; New York : Mouton de Gruyter, 1994. 426 p.
76. Attardo S., Raskin V. Script theory revis(it)ed: Joke similarity and joke representation model. *HUMOR: International Journal of Humor Research*. 1991. Number 4. P. 293-347.
77. Blake B. J. *Playing with words: humour in the English language*. London : Equinox Publishing Ltd, 2007. 181 p.
78. Crystal D. *The Cambridge encyclopedia of the English language*. 2-nd edition. Cambridge : Cambridge University Press, 2003. 499 p.
79. Esar E. *Humorous English*. New York : Horizon Press, 1961. 318 p.
80. Keith-Spiegel P. Early conceptions of humor: Varieties and issues. *The Psychology of Humor* / edited by J. H. Goldstein and P. E. McGhee. New York: Academic Press, 1972. P. 3-39.
81. Koestler A. *The Act of Creation*. New York : Macmillan Company, 1964. 751 p.
82. Muecke D. C. *The Compass of Irony*. London : Methuen, 1999. 269 p.
83. Nicholas J. Three men in a boat and three men on the bummel. The story behind Jerome's two comic masterpieces. The Jerome K. Jerome Society website. Jerome in words. 2007 : веб-сайт. URL: <http://www.jeromekjerome.com/jerome-in-words/three-men>. (дата звернення: 22.11.2018).
84. Raskin V. *Semantic Mechanisms of Humor*. Boston; Lancaster : D. Reidel Publishing Company, 1985. 284 p.
85. Sebeok T. *Portraits of linguists : a biographical source book for the history of western linguistics, 1746-1963*. 2 v. Bloomington : Indiana University Press, 1966. 692 p.
86. The Free Dictionary : англomовний тлумачний словник та енциклопедія онлайн : веб-сайт. URL: <http://www.thefreedictionary.com>. (дата звертання: 30.11.2018).

87. The Oxford Companion to the English Language / edited by T. McArthur. Oxford : Oxford University Press, 1992. 1184 p.
88. Varghese L. M., Idiculla A. Humour as Social Critique in Pickwick Papers & Three Men in a Boat. *European Academic Research. International Multidisciplinary Research Journal*, 2015. Vol. II, Issue 10. P. 381-383.
89. Weisgerber L. *Zweimal Sprache. Deutsche Linguistik. Energetische Sprachwissenschaft*. Dusseldorf : Schwamm, 2003. 228 S.
90. Wyer R. S., Collins J. E. A theory of humor elicitation. *Psychological Review*. University of Illinois, 1992. 603 p.

Список джерел ілюстративного матеріалу та їх умовних позначень

1. *Jerome 1* – Jerome, K. Jerome Three Men in a Boat (to say nothing of the dog) : веб-сайт. URL: <https://www.gutenberg.org/files/308/308-h/308-h.htm>
2. *Jerome 2* – Jerome, K. Jerome. Three Men on the Bummel : веб-сайт. URL: https://www.e-reading.club/bookreader.php/70984/Jerome_-_Three_Men_on_the_Bummel